

תת"ע 11031/12/22 - אמציה אפרים סמקאי נגד מדינת ישראל ע"י

בית משפט השלום לתעבורה במחוז תל-אביב (בת-ים)

תת"ע 11031-12-22 מדינת ישראל נ' סמקאי

כבוד השופט שי שלהבת	בפני
אמציה אפרים סמקאי	מבקש
	נגד
מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד עדי נויפלד	משיבה

החלטה

מונחת לפני בקשת הנאשם ("המבקש") לפסיקת הוצאות, אליה מתנגדת המאשימה.

רקע עובדתי וטענות הצדדים

כנגד המבקש הוגש כתב אישום לפיו בהיותו עובר דרך, התנהג בצורה שקיפחה זכות אדם להשתמש שימוש מלא בדרך. זאת בכך שעקף פקק ובניגוד לתקנה 21(ב)(1) לתקנות התעבורה תשכ"א - 1961. על פי האמור בכתב האישום, נעברה העבירה ביום 12.4.22, בשעה 17.35 בצומת שבין כביש 471 וכביש 4.

ביום 24.1.23, התקיים דיון הקראה בתיק במסגרתו ביקשה המאשימה ("המשיבה"), בתחילת הדיון, לחזור מכתב האישום, ללא צו להוצאות.

המבקש טען כי ערך הזמן שהשקיע בהגעה לדיון ובהתכוננות אליו גבוה מסכום הקנס שהוטל עליו בסך 500 ₪. לדבריו מדובר בעניין עקרוני הנוגע לבדיקה שיש לערוך במערכת התמריצים של אנשי המשטרה במתן דו"חות ולאופן הפעלת שיקול דעתם. כן טען שלצורך שמיעת כפירתו, ניתן היה לפנות אליו במייל ואם ניתן להשחית את זמנו בהגעה לבית המשפט, ניתן היה לזמן גם את עורכת הדו"ח.

ב"כ המאשימה סברה כי מוטב היה לו לא הועלתה טענה באשר למערכת התמריצים במתן דו"חות והפנתה את המבקש לכך שזמן בהתאם לסדרי הדין הנוהגים. כן ציינה, שלאחר שמיעת דברי המבקש, היא מודיעה על חזרתה מכתב האישום כשתשובה לבקשת הוצאות, אם תוגש, תימסר בתשובה כתובה.

הנאשם עתר להוצאות וציין שבזבז למעלה מיום עבודה על עבירה שלא ביצע. לשאלת בית המשפט, מסר כי הוא בעל

חברה ליעוץ כלכלי.

ב"כ המשיבה, ביקשה פרק זמן של 14 יום למתן תגובתה וזו הוגשה ביום 2.2.23, כשצורף לה דיסק המכיל סרטונים שצולמו במצלמת גוף של עורכת הדו"ח.

במסגרת תגובתה הכתובה, טענה ב"כ המשיבה, כי על אף קיומו של סיכוי סביר להרשעה, הסכימה לחזור מכתב האישום לאחר שמיעת גרסת המבקש. זאת, במסגרת דיון שנערך בחדר התובעים שבמתחם בית המשפט, במועד שנקבע לדיון ההקראה הראשון בתיק ובטרם ניתן מענה לכתב האישום.

בכל הנוגע לרכיב הראייתי, הצביע ב"כ המשיבה על תוכנם של שני סרטונים בהם תועד המבקש והפנתה לפירוט שכתבה עורכת הדו"ח בנוגע לנסיבות המקרה. כן טענה כי המבקש לא הצביע על קיומן של נסיבות מיוחדות המצדיקות את מתן הפיצוי.

דיון והחלטה

הסעיף הרלוונטי לבקשה הנו סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 הקובע:

(א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, סכומי מקסימום להוצאות ולפיצויים האמורים.

(ג) החלטת בית המשפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור כפסק דין בפלילים.

בית המשפט העליון נדרש לאחרונה להוראת סעיף 80 האמור במסגרת **עפ 1986/22 יהונתן רבינוביץ נ' מדינת ישראל - תביעות עיריית תל אביב** (פורסם בנבו 15.11.2022) (להלן: "עניין רבינוביץ") במסגרתו נאמרו הדברים הבאים:

"...הזכות המוענקת מכוח סעיף החוק דלעיל הינה זכות יחסית, והיעתרות לבקשה מכוח סעיף 80 לחוק נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט (ע"פ 1325/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 לפסק דינה של השופטת ע' ברוך [פורסם בנבו] 19.1.2020) (להלן: עניין פלוני)). בהכרעו האם להיעתר לבקשה מכוח סעיף זה, שומה על בית המשפט לאזן בין הנזק שנגרם לנאשם מקיום ההליך הפלילי בעניינו, לבין האינטרס הציבורי באכיפת החוק והחשש מהרתעת יתר של המדינה מניהול הליכים פליליים (שם)."

סעיף 80 כולל כאמור שתי עילות בעטיין רשאי בית המשפט להיעתר לבקשת הטלת הוצאות ופיצוי. האחת, ש"ראה בית עמוד 2

המשפט שלא היה יסוד להאשמה" והשנייה "שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת".

העדר יסוד לאשמה

ביחס לעילה הראשונה, מציין בית המשפט העליון בעניין רבינוביץ כי "לשם עמידה בנטל זה נדרש הטוען להראות כי כתב האישום הוגש ללא בסיס, כלומר בשל זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או אי-סבירות מהותית ובולטת".

עיון בחומר ראיות התביעה, מלמד שעורכת הודעת תשלום קנס/תעבורה (להלן: "הדו"ח") ציינה בחלק "נסיבות המקרה", כי הבחינה ברכבו של המבקש נוסע בנתיב השני מימין מתוך שלושה נתיבים כשלפתע סטה מנתיב נסיעתו, לפני שטח ההפרדה הנראה לעין, "ונדחף שמאלה לנתיב שמאלי ביותר ובכך עקף את כל הפקק". כן ציינה כי שני הנתיבים הימניים בכביש היו פנויים מרכבים והנתיב לפניו שמאלה עמוס בהם. בנוסף נכתב כי הראות הייתה טובה, המבקש תועד במצלמת גוף והוסברה לו מהות העבירה.

בדברי מקבל הדו"ח צוטט המבקש כאומר "הוויז הראה לי לפנות שמאלה"

עיון בסרטוני מצלמת הגוף של עורכת הדו"ח מלמד כי החל מהשנייה ה- 35 לערך, של הסרטון הראשון כרונולוגית, נראה רכבו של המבקש עובר מנתיב שהיה דליל מרכבים לנתיב עמוס בהם וזאת מרחק קצר לפני אי תנועה המצויר על הכביש. המרחק בין רכבו של המבקש לרכבים שנסעו בנתיב אליו נכנס היה קטן ביותר.

בעת המפגש המתועד בסרטון מצלמת הגוף בין המבקש לעורכת הדו"ח למבקש, מוסרת לו האחרונה הסבר לגבי מהות העבירה הנטענת. את דברי המבקש קשה מעט להבין בשל הרעש ששרר אך ניתן לשמוע שטען ששני הנתיבים היו עמוסים באותה צורה והוא השתלב.

בנסיבות אלו, לא ניתן לומר להבנתי כי נסיבות כתב האישום עומדות בקריטריונים שנקבעו בעניין רבינוביץ. על פניו, עולה מהסרטון עבירה לכאורית של קיפוח זכות כפי שזו הוכרה בפסיקת בתי המשפט. זאת, לאור מעבר רכבו של הנאשם מנתיב פנוי יחסית לנתיב עמוס והמרחק הקטן בינו לבין הרכבים שנסעו בנתיב אליו נכנס. ודוק, העובדה שהמאשימה חזרה בה מהאישום, אינם מעידה בהכרח על העדר יסוד לאשמה. דומני שניתן להקיש לעניין זה מהשוני שבין עוצמת הראיות לכאורה הנדרשות לצורך הליכי ביניים בפלילים לעוצמת הראיות, מעבר לכל ספק סביר הנדרשת לצורכי הרשעה, לאחר שראיות המאשימה עוברות דרך "המסננת" של החקירה הנגדית ופרשת ההגנה.

נסיבות אחרות

בעניין רבינוביץ נאמר כי: "בפסיקה הוטעם כי את ה-"נסיבות אחרות המצדיקות" פסיקת פיצויים או הוצאות משפט מכוח סעיף 80 לחוק, ניתן לחלק לשלוש קטגוריות: נסיבות הנוגעות לאופן ניהולו של ההליך המשפטי עצמו, כגון משכו של ההליך המשפטי ואורך תקופת המעצר; נסיבות הקשורות לטיב זיכיו של הנאשם; ולנסיבות האישיות של הנאשם"

במסגרת **עפ 5851/19 מדינת ישראל נ' אהוד אברג'ל** (פורסם בנבו 2.2.2020) נפסק כי

עמוד 3

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

"לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני משנה, וביניהם: התנהלות המשטרה והתביעה (למשל, האם התנהלו באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך משפט (למשל, האם הנאשם שיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה וחומרתה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זוכה (ע"פ 1442/12 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 לפסק דינו של השופט י' עמית (26.2.2013); עניין מור, פסקה 13)."

הרחבה ביחס לתוכן שנוצק לשלוש המבחנים העיקריים ניתן למצוא **בעפ 853/19 מרדכי (מורדי) מור נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 7.11.2019).

"אופן ניהולו של ההליך המשפטי - בהקשר זה, נבחנות שאלות הנסבות, למשל על משכו של ההליך המשפטי ואורך תקופת המעצר (ראו למשל: עניין ע"פ 1986/11, בפסקה 10).

אופי וטיב הזיכוי - כאן יש רלוונטיות לשאלה האם הזיכוי הוא "פוזיטיבי", קרי שנעשה תוך קביעה שהנאשם לא ביצע את העבירה שיוחסה לו, האם הזיכוי הוא מחמת הספק, או האם הזיכוי נעשה מטעמים פרוצדורליים שאינם מבוססים על בירור ראיתי, כתוצאה למשל ממוות או היעלמות של עדי מפתח, או מהתיישנות (ראו: עניין דבש, בעמ' 98; עניין שיבלי, בפסקה י"ג).

נסיבות אישיות - כאן נבחנות נסיבות החיצוניות למשפט עצמו, כגון פגיעה בבריאותו, בשמו הטוב או במשפחתו של הנאשם (ראו: ע"פ 11024/02 מנצור נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(1) 436, 448 (2003) (להלן: עניין מנצור); עניין כהן, בפסקה 13).

ביישום האמור לעניינו בכל הנוגע לניהול ההליך המשפטי, הרי שההליך הסתיים כאמור בחזרת התביעה מכתב האישום במתחם בית המשפט במועד אליו נקבע דיון ההקראה ובטרם הליך ההקראה. דומני כי במקרה זה פעלה המשיבה באופן המהיר ביותר האפשרי בכפוף לאילוצי העומס המוטל עליה. המשיבה חסכה מהמבקש את הצורך לקיום התדיינות בתיק ובכל זה את הצורך בקיום ישיבת הקראה פורמלית. בכל הנוגע לטענת המבקש לפיה ניתן היה לקבל את תגובתו לאישום במייל, הרי שסדרי הדין הנוהגים בדין הפלילי בכלל ובעבירות תעבורה נקובים בחקיקה הקיימת. בנוגע לעמדה לפיה ניתן היה לזמן את עורכת הדו"ח לעדות, הרי שזימון עדי התביעה הפוטנציאליים לכל ישיבות ההקראה הקבועות בבית המשפט לתעבורה "ירוקן" את כבישי ישראל משוטרים ובסופו של דבר לא היה צורך בהעדתה של עורכת הדו"ח לאור חזרת המשיבה מכתב האישום.

בכל הנוגע לאופן הזיכוי, הרי שכאמור נבע הזיכוי מחזרת המשיבה מכתב האישום.

במסגרת **עפ 5928/19 פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 5.10.2021) ("עניין פלוני") נאמרו הדברים הבאים: "מצב הדברים הרגיל שבו נפסק פיצוי לטובת נאשם, הוא כאשר הנאשם עומד על חפותו ומבקש מגורמי החקירה כי גרסתו תתקבל בעיניהם ללא הועיל, ורק לאחר מעשה בית המשפט מאמץ את גרסתו. לא כך היו פני הדברים במקרה זה כאמור, בו גרסתו של המערער אומצה על ידי גורמי החקירה והתביעה, וכעת הוא מלין על כך."

דומני שיישם האמור בעניין פלוני לעניינו, מלמד כי ניתן לראות בחזרת המשיבה מהאישום כאימוץ מכללא של עמדת המבקש ובכל מקרה הוא לא נדרש כאמור להתדיינות בתיק, מלבד ישיבה אחת עם ב"כ המשיבה, בעקבותיה נערכה החזרה מכתב האישום.

בכל הנוגע לנסיבות אישיות של המבקש, הרי שאין ספק שלמבקש נגרמה לכל הפחות טרחה בשל ההליך שנוהל.

דומני שאת גישת בית המשפט העליון בנוגע לרכיב "הנסיבות האישיות" ניתן לאפיין באמור במסגרת **עפ 6137/05 רובשן שלומוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 8.1.07) "נסיבות אלה כוללות את השפעת ההליך על המבקש הספציפי. למשל: הפגיעה בבריאות ובתא המשפחתי שלו ובנזק הכלכלי שנגרם לו. ההתחשבות בנסיבות הללו נובעת ממידת הרחמים אשר שוכנת לפנים משורת הדין."

עיון בפסיקת בית המשפט העליון מלמד כי התחשבות בנסיבות אישיות נערכת במשורה, בעיקר במקרים של הליכים שהתמשכו ונאשמים ששהו במעצר ובסופו של ההליך לא הורשעו.

יחס בית המשפט העליון לסוגיית הנסיבות האישיות בפרט ולסוגיית והחזר הוצאות משפט במקרה של עבירות תעבורה בכלל, בא לידי ביטוי במסגרת **רעפ 7452/13 נפתלי פלס נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 13.1.2015) "המבקש הואשם בעבירת תעבורה, מהסוג שאינו נושא עמו סטיגמה פלילית, וההליכים שנוהלו לא גררו פגיעה ממשית בזכויותיו של המבקש (עניין בן ארויה, בעמ' 719), מה גם שזיכויו של המבקש לא התבסס על ממצאים פוזיטיביים בדבר העדר אשמה. המבקש זוכה, בסופו של יום, מסיבה "טכנית" בלבד, וכלל הנסיבות במכלול אינן מצדיקות פיצוי המבקש או שיפוי (עניין בן ארויה, בעמ' 718-719)."

לדברים אלו ניתן להוסיף את קביעת בית המשפט העליון בכל הנוגע לאינטרס הציבורי הקיים בהעמדה לדין בעבירות תעבורה במסגרת **רעפ 4121/09 עו"ד רותם שגיא נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 2.3.2011) "דומה כי המקרה דנן הוא אחד מאותם מקרים בהם עבירת התעבורה בה הואשם המבקש נתפסת כקלת ערך באופן יחסי, ואינה גוררת עימה, בדרך כלל, פגיעה חמורה בזכויותיו. כמו כן, אף הפגיעה בקניינו של המבקש לצורך ניהול הגנתו אינה משמעותית, בשים לב שהמבקש הינו עורך דין במקצועו. מאידך, הטענה כי הטלת פיצוי במקרה דנן עלולה לפגוע באינטרס הציבורי בתפקוד רשויות התביעה ובהתנהלותן העתידית, אינה טענה בעלמא, ויש לה בסיס, בשים לב לאופיין הייחודי של עבירות התעבורה. בהשאלה ממבחי האיזון בגדרי עקרון המידתיות, ניתן לשאול האם היחס בין התועלת הצומחת מפיצוי המבקש במקרה דנן לבין הנזק האפשרי לאינטרס הציבורי הוא מידתי? לטעמי מתן פיצוי במקרה דנן, על נסיבותיו המיוחדות, ואופי העבירה נשוא כתב האישום, אינו עומד ביחס ראוי לנזק שעלול להיגרם לאינטרס הציבורי."

בישום האמור למקרינו, דומני שעל אף הטרחה המובנת שנגרמה למבקש ורצונו להתריע על אופן פעולתה של משטרת ישראל הרי שלא התקיימו נסיבות אישיות המצדיקות מתן פיצוי. זאת בייחוד לאור הרצון שלא לרפות את ידי רשויות התביעה במקרים שאינם מקרים מובהקים לזיכויו. את טענותיו של המבקש בנוגע לאופן פעולת משטרת ישראל באכיפת עבירות תעבורה, כמו גם ביחס לצורך בשינוי הפרוצדורה הנוהגת בבית המשפט לתעבורה, יוכל לנסות ולהעלות בפורומים אחרים, ככל שיחפוץ בכך, אך דומה כי לפחות במקרה הנדון, קיבלו טענותיו סעד ספציפי מספק.

לאור כל האמור לעיל, החלטתי לדחות את הבקשה לקבלת הוצאות משפט בגין ההליך שהתנהל בפני בעניינו של המבקש.

מזכירות - נא להעביר עותק מההחלטה למבקש.

ניתנה היום, כ"א אדר תשפ"ג, 14 מרץ 2023, בהעדר
הצדדים.